VIERDE JAAR, N°. 675. 1840. VRIJDAG, 17 JANUARIJ.

DE AVONDBODE,

ABONNEMENT
AAN HET BUREAU VAN HET BLAD,
Warmoesstraat, N°. 206.
En bij alle Boekhandelaars en Postkantoren van het Rijk.

Brieven, Gelden, enz., moeten *franco* worden ingezonden.

ALGEMEEN NIEUWSBLAD

PRIJZEN
VOOR 3 MAANDEN,
te *Amsterdam* .... *f* 7.—
en *Buitensteden franco* .... - 8.—

Advertentiën.
ZEVEN REGELS of minder .... *f* 1.75.
Elken regel meer .... - 25.
ZEGEL voor elke advertentie en herhaling .... - 35.

voor Staatkunde, Handel, Nijverheid, Landbouw, Kunsten en Wetenschappen.

TEN BEHOEVE DER NOODLIJDENDEN OP SCHOKLAND ZIJN BIJ DE REDACTIE ONTVANGEN:

Volgens vroegere opgave *f* 528.25. Van V. D., uit 's Gravenhage, een coupon, groot *f* 12 37½. Totaal *f* 540.62½.

NEDERLANDEN.

AMSTERDAM 16 Jan. Men schrijft ons, dat Z. M. den heer van Rossler heeft erkend en toegelaten als consul van Nassau te Amsterdam.

— Wij vernemen, dat dezer dagen is benoemd tot linie-contrôleur te Groningen de heer J. G. Moll, tot dus verre ontvanger der belastingen te Maurik (provincie Gelderland), en tot ontvanger te Maurik, de heer J. Wessels, voormalig contrôleur van het kadaster.

— Aan den heer M. L. de Fockert is, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als heemraad in den polder des rijks van Nijmegen.

— Bij besluit van den 3 Jan. jl., N°. 101, heeft Z. M., alsnu ook voor zoo veel de provincie Drenthe aangaat, gevolg gegeven aan de bij Hoogstdeszelfs vroeger besluit van den 4 Aug. 1839 (*Staatsblad n°.* 34) gedane toezegging, om aan ieder der hoofd- en mindere, niet tot het leger behoorende officieren, die, onder anderen, bij de thans ontbonden corpsen mobiele schutterij, de artillerie derzelve hieronder begrepen, hebben gediend, nader, bij een afzonderlijk besluit, een eervol ontslag uit gemelde dienst te verleenen, en mitsdien aan de nagemelde officieren van het voormalig bataillon mobiele Drentsche schutterij, onder dankbetuiging voor de door hen aan Hoogstdenzelven en aan het Vaderland bewezen diensten, een eervol ontslag toegekend.

— Z. M. heeft toegestemd in de oprigting van eene Roomsch-Katholijke Gemeente op Eijerland, en ten behoeve van het stichten eener kerk en pastory eene Rijks subsidie verleend. Ook heeft Hoogstdezelve bewilligd, dat de Hervormde Gemeente aldaar eene afzonderlijke kerkelijke gemeente zal uitmaken, met toevoeging van een' predikant.

— Uit Kleef berigt men, dat aan de Maart-beschuldigden de door het hof van appel te Keulen, ter tweeder instantie, gevelde regts-uitspraken kenbaar zijn gemaakt. De ter eerster instantie opgelegde straffen zijn bijna onmerkbaar verzacht, met uitzondering van die des hoofdbedrijvers Brohl, welke is bekrachtigd geworden. Intusschen is hem, in solidum met zijne medebeschuldigden, slechts ¼ der proceskosten opgelegd. Deze laatsten moeten nogtans ongeveer 2000 th. bedragen, en de medebeschuldigden van Brohl zijn alle insolvent. Thans blijft den veroordeelde nog slechts over den Koning om gratie te verzoeken.

— Naar men zegt, zal het reserve-escader, dat zich te Toulon, onder de bevelen van den admiraal de Rosamel, vereenigen most, tegen de maand Maart naar de kust van Marocco zeilen, en er in observatie blijven, gedurende den tijd, dat de Fransche expeditie tegen Abd-El-Kader zal optrekken en hem op alle punten aanvallen. Men verzekert ook, dat een adjudant van den maarschalk Soult naar Marocco vertrokken is, met eene bijzondere zending en met lastbrieven voor den Franschen Zaakgelastigde aldaar. Nog zou hiervan aan de Engelsche Regering kennis gegeven zijn, met verzoek om een waakzaam oog te houden op het gedrag van sommige harer agenten, ten voordeele van Abd-El-Kader.

— Het programma der Maskerade, welke op Zaturdag den 8 Februarij aanstaanden, den 265sten verjaardag der Leidsche Hoogeschool, door het studentencorps te Leiden zal worden gegeven, en voorstellen zal den intogt van Hertog Jan van Beijeren binnen Leiden, op Zondag den 18 Augustus 1420, is, als volgt:

1. Otto van Haaften, schildknaap (te paard). 2. Acht zijner ruiters (te paard). — 3. Engel den Vos van Dordrecht. 4. Zestien boogschutters van Dordrecht. — 5. Gerrit van Poelgeest, schildknaap, schout van Leiden. — 6—9. Hugo van Weer, Dirk de Bruijn, Dirk van den Bosch, Willem Bort; raadslieden (burgemeesters) van Leiden. 10—17. Hendrik Stoyt, Pieter Gobel, Pieter Butewech Dirksz., Dirk Poes, Hendrik Dammesz, Klaas Caster, Ysbrand Sprouksz, Veen Florisz; gezworenen (schepenen) van Leiden. 18. Daniel de Bevere, schildknaap, in dienst des hertogs, bevelhebber van diens lijfwacht (te paard.) 19. Vaandeldrager van de lijfwacht des hertogs. 20. Elf lijfwachten des hertogs. — 21. Gerrit van Assendelft, heer van Assendelft, Kralingen en Heemskerk, ridder, wapenkoning van Holland. 22. Jakob van Cats, heer van Cats, Catshoek, Oude- en Nieuwe Cats, Catsrak, Simonskerk en Brouwershaven, ridder, wapenkoning van Zeeland. — 23—28. Götz Wolfen van Schörgern, Bernard Roser, Louis de Harcourt, Arend van Giessen, Arend van Kruiningen, Imme van de Kuinder, alle ridders, dragende de banieren, respectievelijk: van het hertogdom Beijeren, paltsgraafschap op den Rijn, graafschappen: Henegouwen, Holland en Zeeland, en heerlijkheid Friesland (te paard). — 29—31. Willem van Scheyndel, Herman van Wese, Floris Sinder, Roêdragers (Boden). — 32. Hendrik Nothafft, heer tot Wernberg, ridder, vitsdom in Neder-Beijeren, thesaurier, zegelbewaarder en raad des hertogs. — 33 en 34. Gysbrecht Pieck, Boudewijn van Zwieten; schildknapen, thesauriers en raden des hertogs. — 35 en 36. Adriaan van Raaphorst, ridder, en Willem van Boschhuizen, schildknaap, rentmeesters des hertogs, de eerste in Kennemerland en in Friesland, de tweede in Rijnland, Schieland en Delfland. — 37. Hendrik Hermansz., secretaris en raad des hertogs. 38—42. Steven van Maudric, Floris Bol, Jan van der Geest, Willem Simonsz., Klaas van den Velde; klerken der kanselarij des hertogs. — 43. Jan, Bastaard van Beijeren, zoon des hertogs, ridder, dragende de banier des hertogs (te paard). — 44. JAN, HERTOG VAN BEIJEREN, *Paltsgraaf op den Rijn, graaf van Henegouwen, Holland en Zeeland, heer van Friesland. enz., ridder (te paard.)* — 45. Hans Holzstock, hofnar des hertogs. — 46—51. Kornelis van Zuidvoort, Frederik van Tol, Adriaan van Matenes, Willem van Haastrecht, Albrecht van Raaphorst, Zweder van Heenvliet; paadjens des hertogs. — 52. Willem van Naaldwijk, ridder, erfmaarschalk van Holland (te paard.) — 53—56. Jan van Berkenrode, Michiel van de Werve, Jan van Duivenvoorde, Aart Booth van Barendrecht; schildknapen, in dienst des hertogs (te paard). — 57—64. Jan, heer van Egmond en IJsselstein, Hubrecht, heer van Kuilenburg, ter Lekke, en Akkooi; Gilles van Kralingen; Gerrit van Heemskerk, heer van Oosthuizen; Arend van Heukelom, heer van Leijenburg; Floris van Borselen, heer van Zuijlen en St. Maartensdijk; Filips van Borselen; Jakob, heer van Gaasbeek, Abkoude, Putten en Streijen: ridders, raden des hertogs (te paard). — 65. François de Borlé, priester, biechtvader des hertogs. — 66 en 67. Charles Dubourg, Leendert van Kempt, kapellanen des hertogs. — 68—74. Michaël von Gailkirchen; Johan von Reisacher; Rudolf von Taberzhoffer; Ulrich von Cladenstein; Jan Schellaert, heer van Obbendorp; Willebrand van Lannoy, heer van Willerval en Tronchiènes; Raas van Warfengijs, heer van Waroux, Voroux, Ossogne, enz., alle ridders, gezanten, respectievelijk van: Lodewijk den Gebaarden, hertog van Beyeren tot Ingolstadt; Hendrik den Rijken, hertog van Beyeren tot Landshut; Ernst, hertog van Beyeren tot Munchen; Lodewijk den Blinden, keurvorst van de Paltz; Reinoud, hertog van Gulik en Gelder; Filips den Goeden, hertog van Bourgondië, graaf van Franche-Comté, Vlaanderen en Artois, markgraaf van Antwerpen, heer van Mechelen; Jan van Heinsbergen, bisschop van Luik. — 75—79 en 80—82. Walraven, hertog van Heidelberg; Jan, bastaard van Gelder; Jan van der Vliet; Hendrik van Renesse en Hendrik van Persijn, ridders; Hendrik van Voorhout; Jan van Arkel, heer van Heukelom en Loenen, en Otto van Buren, schildknapen, (alle te paard.) 83—86. Doman Jansz.; Willem Klaasz. de Heuiter; Jan Hendrikz. van Groenewegen, en Albrecht Beukelsz., burgemeesters van Delft. 87. Vier minderbroeders. — 88. Drie Predikmonniken. — 89. Vijf Karmelieten. — 90. Hendrik Willemsz., dijkgraaf van Rijnland. 91. Adriaan van der Woert, schildknaap, opperhoutvester van Holland. 92. Lodewijk van Praat, heer van Moerkerke, ridder, hofmeester des hertogs. 93 en 94. Laurens Evertsz., Simon Aartsz., fouriers des hertogs. — 95—98. Willem Gillesz., Jan Karelsz., Engelbert Wolferdsz., Wouter Severijnsz., maarschalken, stalmeesters des hertogs, (te paard). — 99. Vijf kamerlingen, (hofbedienden) des hertogs. — 100—102. Gerrit Beukelsz., Willem Gerbrandsz., Dirk Pietersz., chirurgijns in het leger des hertogs. — 103—108. Willem Arendsz., Bartholomeus Immesz., Jacob IJsbrandsz. van der Laen, Arend Jan Goedensz., Pieter v. Leiden Derksz., Wermbout Jansz.: aanzienlijke kabeljaauwsch gezinde Leidenaars, die vóór het beleg uitgeweken waren. — 109. Jan Boninc, uit Rotterdam. 110. Wimpeldragers, en 111. Tien Speerdragers, uit Idem. — 112. Barend van der Goude uit Gouda. 113. Wimpeldrager en 114. Vijftien zwaar gewapende voetknechten uit Idem. — 115. Frank van Borselen, schildknaap, (te paard). 116. Acht zijner ruiters, (te paard). *Tot regeling van den Optogt:* 117—121. Gerrit van Steenvoorde, Frederik van Zevenaar, Hendrik van Velthuizen, Wijt van Loo, Frank van Bijland, schildknapen, wapenherauten van Holland. — 122—126. Nikolaas Kervink van Reimerswaal, Adelbert van Arnemuiden, Wijt van Blois, Jan van Wenoelingen, Jan van Sabbingen, schildknapen, wapenherauten van Zeeland.

De weg, welken de stoet nemen zal, is vroeger in nommer 672 van den *Avondbode* opgegeven.

— Het ontwerp van wet tot weder-invoering eener belasting op de runderen, paarden en schapen, ten behoeve van het fonds van den landbouw, is den 16 en 17 December j.l. in de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal onderzocht.

Blijkens de processen-verbaal dier afdeelingen, heeft dit ontwerp tot zeer vele bedenkingen aanleiding gegeven.

Vele leden waren van oordeel, dat de beoogde tegemoetkoming of schadevergoeding in geval van verlies van vee een onderwerp was, hetwelk gevoegelijk aan de provinciale autoriteiten ter regeling konde overgelaten worden, en dat hierdoor de onvermijdelijke omslag en de bezwaren der centralisatie zeer zouden verminderen, en de hulp oneindig spoediger, hetgeen dikwijls van zoo veel belang is, zoude kunnen verleend en verkregen worden.

Men meende wijders, dat het nuttig zou zijn, dat, bij behouding en aanvulling van het fonds in kapitaal, of voor deszelfs behoeften, jaarlijks de laatst gesloten rekening van het fonds aan de Staten-Generaal wierd overgelegd, opdat de belanghebbenden daarin eenen waarborg te meer zouden verkrijgen.

Vele leden verklaarden zich er tegen, om ook de schapen in dit fonds te brengen, daar bij dezen slechts zeldzaam ziekten zich opdoen, gelijk bij voorbeeld de pokziekte, welke tot vergoeding aanleiding zouden geven. Hoe gering de daarop gestelde last zij, wordt die, naar het gevoelen dezer leden, in sommige oorden des Vaderlands nog al bezwarend gekeurd.

Ook begeerde men in de wet zelve bepaald te zien, voor welke ziekten, en in welke gevallen de vergoeding gegeven zal worden, ten einde daaromtrent niets aan de administratieve verordeningen over te laten. Tot betoog van de noodzakelijkheid, heeft men aangevoerd, dat, toen in het jaar 1330 in Vriesland en elders eene groote sterfte van vee plaats vond, tegengestelde beginselen zijn gevolgd, dan die in latere jaren, toen de longziekte in Holland is uitgebroken; zulke onderscheidene toepassing derzelfde wet, beweren die leden, dat niet zeer gunstige begrippen voor deze wet en dit fonds heeft doen ontstaan, en men rekende het belangrijk, dergelijke onzekerheid voor de toekomst onmogelijk te maken.

Ten aanzien der vee-artsen werd aangemerkt, dat het wenschelijk ware, dat derzelver getal, ten minste hier en daar, kon worden vermeerderd, en dat de toelage, welke zij nu tijdelijk verkrijgen, aan hen als jaarwedde kon worden verzekerd.

Sommige leden hebben zich met het denkbeeld, om het bestaande veefonds, door eene hoofdzakelijke hernieuwing der vroegere wettelijke bepalingen, weder te herstellen, niet kunnen vereenigen, en waren te zeer overtuigd van de misbruiken, welke ten deze hadden plaats gehad, van de ongelijke repartitie der zoogenaamde schadevergoedingen, om hier weder den ouden weg te blijven bewandelen. Men vroeg, waarom toch, zoo als hier ten principe ligt, de landbouw, als bij uitsluiting, door het betalen eener speciale belasting, een fonds moet bijeen brengen of houden, waardoor zoo vele institutiën en uitgaven tot dezelve behoorende, als in de eerste alinea der memorie van toelichting worden opgenoemd, moeten worden bekostigd, terwijl de uitgaven betrekking hebbende tot institutiën bij andere bronnen van onze welvaart, als handel en nijverheid, behoorende, geheel en al zonder zoodanige op dezelve speciaal drukkende belasting, uit 's lands kas, en uit onze algemeene inkomsten worden geput.

Eenige leden hielden zich overtuigd, dat het bestaande, doch verzwakte veefonds behoort in stand te worden gehouden, en de bij dit ontwerp beoogde ondersteuning zeer behoeft, terwijl anderen het denkbeeld eener algemeene en geheele verwaarborging tegen alle verliezen van vee aankleefden.

Ten aanzien der bijzondere artikelen van dit ontwerp is, onder anderen, opzigtelijk art. 1 gevraagd, waarom men hier de belasting van 10 centen op elk achttal schapen heeft bepaald, en niet het tiental heeft genomen. Men vraagde tevens, waarom de varkens niet onder de belasting gebragt

MENGELWERK.

EENIGE TREKKEN UIT MARRYAT'S DIARY, IN *AMERICA*.

Nergens in de wereld kost het misschien zoo veel moeite alleen te zijn en zich aan bespiegelingen over te geven als in *America*.

De Americanen leven, om zoo te zeggen, bij hoopen (gregarious), en houden het voor eene onbeleefdheid iemand alleen te laten. Alles geschiedt aldaar in en onder de menigte.

Dit gaat zoo verre, dat zij zelfs de voorkeur geven aan een bed voor twee, boven dat voor een persoon, en men mij dikwijls, uit loutere beleefdheid, het aanbod deed mij niet alleen te laten slapen. Had ik van alle de personen, die zich aan mij, sedert ik dat land betrad, hebben laten voorstellen, aanteekening gehouden, derzelver aantal zoude schier ongeloofelijk schijnen. De heer A. stelt den heer B. en den heer C. voor; de heeren B. en C. weder de heeren D., E., F. en G., en zoo gaat het *in infinitum* den ganschen dag voort; daarenboven is het een aldaar steeds onveranderd gebruik, iemand de hand te schudden, zoodat men, de Hemel weet, wie al niet, in dit klassieke land van gelijkheid soms de hand moet schudden. Maar, met dien eenen handdruk is nog niet alles afgedaan; ontmoet men elkander twintigmaal op éénen dag, dan is ook twintigmaal de hand uitgestrekt met een: « nu kapitein, hoe gaat het u? — hoe bevalt u ons land? » waarop dan ook telkens een stevige handdruk volgt. Dit is nu alles goed en hartelijk gemeend, maar die eeuwig gelijkluidende vragen stellen uw geduld op eene harde proef. Zeer dikwijls had ik zoo gaarne alleen en incognito gereisd. Gedurende mijnen togt naar *Utica*, had men mij op den ijzeren spoorweg niet herkend, en zoo hoopte ik ten minste ook in mijn logement onbekend te blijven. Dadelijk na mijne aankomst liet ik mij mijne slaapkamer aanwijzen, en wilde mij ter rust begeven, maar men reikte mij een boek toe, met verzoek, mijn naam daar in te schrijven. Waar men ook in *America* moge aankomen, overal komt men dadelijk met zulk een boek te voorschijn, niet zoo zeer als politiemaatregel, maar enkel en alleen, omdat men in *America* geene geheimzinnigheid hoegenaamd dulden, en dus gaarne ieder vreemdeling kennen wil. Deze soort van bespieden kan men trouwens gemakkelijk door het noemen van eenen valschen naam ontduiken; ik nam daarom ook dadelijk de pen in de hand, en was in overdenking, of ik mij als mr. SNOOKS, of wel als mr. SMITH in het boek wilde inschrijven, toen men mij op de schouders klopte, met de vraag: « nu, kapitein, hoe gaat het u thans? » ik liet, zeer teleur gesteld, de pen uit de hand vallen, en te gelijk stond er, in plaats van mijnen naam, een groote inktvlak in het boek. Het was een oude bekende uit *Albanië*, en naauwelijks was ik tien minuten in het logement geweest, of ik was reeds door tien anderen herkend. Met één woord, de Americanen zijn zelve zoo *locomotief*, dat het onmogelijk is, incognito te reizen. Eens te *New-York* bekend, is men het overal, want overal treft men den een' of den ander aan, dien men in de hoofdstraat van *New-York* is tegen gekomen.

De stad *Albanië* levert een opmerkenswaardig bewijs, niet alleen voor den spoed, waarmede men in *America* steden bouwt, maar ook hoe men door kracht en volharding alle hinderpalen overwint. Bijna twintig jaren geleden, was *Albanië* alleen eene groote en volkrijke stad, en had geene mededingster in haren omtrek: hare bevolking bestond grootendeels uit Hollanders. De *Yankees*, uit de Oostelijk gelegen Staten, kwamen daar heen, en vestigden zich ongeveer twee uren van daar gelegen, te *Troy*. Nu had men mogen gelooven, dat *Albanië* deze stad in hare geboorte zoude smoren, maar dit vermogt zij niet, en heden ten dage is *Troy* eene stad met 20,000 zielen, en heeft aan *Albanië* het grootste gedeelte van den Oostelijken handel ontnomen. De inwoners van *Albanië* worden Albaniers, die van *Troy* Trojanen genaamd.

Tusschen *Albanië* en *Troy* heerscht allerlei soort van naijver: zoo beroemen zich beide die steden het grootste opvoedingsgesticht voor jonge jufvrouwen te hebben, die uit alle oorden der *Unie* daarheen gezonden worden, om de laatste hand aan hunne opvoeding te zien leggen. Hier bekomen de jonge jufvrouwen, even als in andere gestichten, *diplomata*, wanneer zij een goed examen afgelegd hebben. Zij worden naar een systhema opgevoed, dat zelfs Miss MARTINEAU zoude bevredigen, en de meisjes kan voorbereiden, om die regten uit te oefenen, waarvan men, zoo als zij voorgeeft, de vrouwen onbilljker wijze berooft heeft. Men stelle zich driehonderd madame *Porcia's* voor, die regelmatig haar *baccalaureat*, enz. bekomen, en die het opvoedingsgesticht verlaten, vervuld met *Algebra*, geest van *gelijkheid* en *constitutiën theorie*. De menigte en verscheidenheid van al wat men er instampt, gaat boven alle beschrijving. Op eenen namiddag zag ik haar een examen in de *Algebra* afleggen. Zij betoonden daarin tamelijk vele vorderingen gemaakt te hebben: in zekeren leeftijd zijn de meisjes spoediger van bevatting dan de jongens, en zouden hetgeen zij geleerd hebben, welligt ook onthouden, wanneer niet later de pligten der keuken en van de kinderkamer haar wachtende waren. Na de *Algebra* kwam de *Theorie* der Americaansche constitutie aan de beurt; maar, naar de antwoorden te oordeelen, scheen dit vak voor haar nog minder passende dan de *Algebra*, want de vrouwen zijn immers geboren *Tories*, en bij haar is slechts, en ners bij velen, de pantoffelregering (petticoat-government) alleen *legitiem*.

Het opvoedingsgesticht in *Schenectady* heeft iets geheel eigenaardigs: men noemt dit *Botany-Bay*, omdat hier meestal jongelieden opgenomen worden, die uit andere gestichten weggezonden zijn, en hier door zedelijken invloed, en vaderlijke heerschappij, de eenigste middelen om teugellooze jongelieden te verbeteren, tot de orde worden teruggebragt. Professor NOTT, die aan het hoofd van het gesticht gesteld is, is een zeer geschikt man; en deze instelling zal welligt van alle andere dusdanige gestichten in de *Unie* de meest geschikte jongelieden opleveren. Als iets bijzonders kan men ook hier nog bij brengen, dat er niet, zoo als elders, eene heerschende godsdienstige secte bestaat. De gestichten te *Yale*, *Williamstown* en *Amherst* staan onder Presbyteriaanschen invloed, *Washingtons*-college onder dien der *Episcopalen*, *Cambridge* in *Massachusetts* onder de *Unitarissen*.

MINNENIJD.

De trekken van de veachte liefde zijn altijd wreed, vooral, wanneer zij van de hand der vrouwen voortkomen. De schoone kunne, van natuur zwak en beschroomd, is niet kenbaar meer, zoodra de minnenijd haar vervoert. Zij kan eensklaps van de zachtaardigheid eens lams tot de wreedheid van den tijger overslaan.

MATHILDE had omtrent haar zestiende jaar bereikt. Zonder buitengewoon

zijn, daarbij deze dezelfde redenen, als bij de runderen, paarden en schapen zouden gelden.

Betrekkelijk art. 5 geloofde men vrij algemeen, dat de berekening der 6¼ pCt., in dit artikel vermeld, nog al eenige moeijelijkheid geven kan; men wenschte derhalve, dat die heffing op eene ronde berekening van 6 pCt. kon gebragt worden.

Eindelijk is nog, onder anderen, in eene der afdeelingen gevraagd:

1°. Een statistieke staat van al het vee over het geheele Rijk aanwezig, gemeentensgewijze in elke provincie opgemaakt;

2°. Een dergelijke staat van al het vee, dat in elke gemeente in de laatstverloopen tien jaren (of zoo lang dit doenlijk zal bevonden worden,) gestorven is, en van de schadevergoeding, die daarvoor is uitbetaald; en

3°. Een verslag van den toestand van het veefonds, benevens eene juiste opgave van hetgeen jaarlijks door hetzelve tot andere einden, dan tot uitbetalen van schadevergoeding wordt uitgegeven.

's GRAVENHAGE 15 Jan. De Tweede Kamer der Staten-Generaal is heden van 11 tot 2 ure in hare afdeelingen vergaderd geweest, over het op gisteren door een vijftal harer leden gedane voorstel, betrekkelijk de herziening der Grondwet; na den afloop waarvan het gezegde vijftal eene bijeenkomst heeft gehouden, welke ongeveer een uur geduurd heeft.

Men wil, dat in die bijeenkomst, ten gevolge der aanmerkingen van de afdeelingen op het voorstel, eenige wijzigingen in hetzelve zullen worden gemaakt, en dat de afdeelingen zich daarmede morgen op nieuw zullen onledig houden.

DORDRECHT 15 Jan. Met het ijs is het hier sedert ons vorig berigt onveranderd. Het wordt in sommige rigtingen, inzonderheid door de Noord tot Alblasserdam, veilig met schietschouwen gepasseerd. Voor voetgangers blijft het gevaarlijk, en wordt daarom het leggen van planken of bruggen hier niet gedoogd. De overvaart naar Zwijndrecht blijft vrij gemakkelijk door een in het ijs opengehouden slop. De meeste moeijelijkheid geeft het vele drijfijs achter dit eiland, waar het den overtogt tusschen Willemsdorp en den Moerdijk zeer belemmert, en de diligence reeds tot 6 uren toe noodig gehad heeft om over te komen.

GRONINGEN 13 Jan. Er wordt hier veel gesproken over het wenschelijke, om van Stroobos tot de Lemmer eene stoomboot aan te leggen, ten einde, in verband met de aan te leggen stoombooten dienst tusschen de Lemmer en Amsterdam, dienst te doen. Wij gelooven, dat er zich zeer vele zwarigheden tegen de uitvoering van dezen wensch zouden opdoen.

DUITSCHLAND

WEENEN 7 Jan. Men zegt, dat de graaf von Munch-Bellinghausen, president der Duitsche Bondsvergadering, onze hoofdstad niet verder dan na Paschen zal verlaten, terwijl de graaf van Fiquelmont ook nog gedurende eenigen tijd alhier zal blijven vertoeven. De prins Puckler Muskau is eergisteren alhier aangekomen.

KLEEF 11 Jan. Sedert eenigen tijd wordt alhier uitsluitend gesproken van eene belangrijke sluikerij, welke reeds sinds lang door eenige aanzienlijke handelhuizen te Rotterdam en Nijmegen met Engelsche fabrijkwaren stelselmatig naar Pruissen moet zijn gedreven. Niet slechts tegen een dezer huizen te Nijmegen, maar ook tegen verscheiden in onze stad, te Dusseldorp en elders zijn dienaangaande reeds nasporingen begonnen, ten gevolge waarvan de koopmansboeken en brieven van verdachte kooplieden doorzocht en eene menigte goederen in beslag genomen zijn. Ter ontdekking van dezen uitgebreiden sluikhandel moet inzonderheid het beleid van eenen uit Keulen deswege herwaarts gezonden hoogen tolambtenaar, alsmede van den opper-inspecteur van Kranenburg en van onzen controleur der tolkantoren, hebben bijgedragen. De ten gevolge der gemaakte ontdekkingen thans jegens reizigers uitgeoefend wordende strenge maatregelen hebben onlangs ook te weeg gebragt, dat eene schijnbaar zwangere dame, met de diligence uit Nijmegen komende, aan de grens werd ontheven van haren last, die zamengesteld was uit manufacturen ter waarde van verscheiden honderd gulden. Een ander reiziger, die bijouteriën als monsters uit Pruissen naar Holland had gebragt, om daar bestellingen op te nemen, verzuimde dezelve bij zijne terugkomst aan de grens te declareren, en veroorzaakte zich daardoor een verlies van meer dan 1000 gulden. Een ieder, die niet gerustelijk aan het grenskantoor kan declareren, doet overigens wel zulks geheel na te laten, en den douaniers de revisie over te laten; zulks veroorzaakt hem dan misschien eenig langer oponthoud, maar van den anderen kant is men gevrijwaard tegen alle straf voor fraude, het onmisbare gevolg van de minste onnaauwkeurigheid bij de declaratie.

BERLIJN 12 Jan. Men schrijft uit St. Petersburg, dat aldaar in de Russische, Hoogduitsche en Fransche taal een breedvoerig antwoord is in het licht gekomen op de Pauselijke allocutie tegen de terugkeering der weleer afgescheiden Russische gemeenten tot de Russische moederkerk.

Part. Corresp. FRANKFORT 13 Jan. Zeker artikel in het *Mannheimer Journal* baart alhier eenig opzien. In hetzelve wordt men daarop opmerkzaam gemaakt, dat Pruissen na den afloop van het tolverbond, in 1842, voornemens is, bij het alsdan te maken nieuwe verbond, de kleine Duitsche Staten, niet alleen in geldelijke aangelegenheden te benadeelen, maar ook op dezelve eenen invloed te verwerven, die hunne staatkundige zelfstandigheid zou bedreigen. De kleinere Duitsche Staten worden uit dien hoofde, in gezegd artikel, uitgenoodigd op hunne hoede te zijn, en liever het verbond met Pruissen te weigeren. Het meergemeld artikel schijnt intusschen niet geheel ter goeder trouw geschreven. Het is, wel is waar, bekend, dat Pruissen, bij het in 1842 te sluiten nieuwe tolverbond schadevergoeding zal eischen voor het geleden verlies, hetwelk dat rijk ten nutte der overige Staten van het tolverbond heeft geleden; een staatkundig overwigt heeft Pruissen echter door het tolverbond, namelijk in Zuid-Duitschland, tot nog toe niet verworven, en zal het ook niet trachten te verkrijgen.

STADSNIEUWS.

De Criminele Regtbank in Holland heeft, op 16 Jan., Pieter Johannes Leonardus de Bruijn schuldig verklaard aan diefstal door middel van overklimming, en hem dienvolgens veroordeeld tot zes maanden correctionele gevangenis, alsmede in de kosten; en Jan Noordberg, schuldig verklaard aan diefstal bij nacht in een bewoond huis, en hem dienvolgens veroordeeld tot eene maand correctionele gevangenis, alsmede in de kosten.

OVERLEDEN. 11 Jan. M. D. Schmull, 18 j. — 12 Jan. E. van Eensom, 57 j. — A. Smedinghoff, 71 j. — 13 Jan. C. A. Saitet, 20 m.

Onder het afdrukken dezes ontvangen wij de Engelsche, Fransche en Belgische brieven, welke echter niets van bijzonder belang mede brengen.

Te Parijs worden in de Kamer der Afgevaardigden de beraadslagingen over het adres voortgezet. De paragrafen, betrekkelijk het Oosten, Polen en Spanje, zijn met eenparige stemmen aangenomen. Het Hof der Pairs houdt zich bezig met het getuigen-verhoor der Mei-beschuldigden.

De troonrede van de Koningin van Portugal, bij de opening der Cortes, kondigt de hervatting aan van de diplomatieke betrekkingen tusschen de Kabinetten van Lissabon en 's Gravenhage.

LONDEN, 13 Januarij.

Consols op tijd 3 pCt. 92⅞ à ¾. Brazilië 5 pCt 74 à ½. Mexico 6 pCt. 30¼ à ¾ Ardoins m. c. 5 pCt 24⅝ à ¾. Passive 6⅝ à ⅞. Deferred 11¼ à ½. Portugal 3 pCt. 24½ à ⅝ Dito 5 pCt. 31½ à ¼. Rusland 5 pCt. 112¾ a 113¼. Holland 2½ pCt. 52⅝ à ¾. Dito 5 pCt. 100⅜ a ⅝. Dito O. I. 97¾ à 98¼.

PARIJS, 14 Januarij.

Inschr. op ult. 5 pCt 112.30. Dito 3 pCt. 81 05. Ardoins 5 pCt. 25¼, ⅜, ½. Passive 6⅜. Portugal 3 pCt. 24. Napels Falc. 5 pCt. 103.20.

Niettegenstaande eenige verkoopen in Fransche Fondsen, waren derzelver prijzen zeer vast en bleven nog zelfs iets hooger dan gisteren. Van de vreemde Fondsen waren de Spaansche iets meer gewild; de Ardoins bleven ¼ hooger; de Obligatiën in de Bank der Vereenigde Staten zijn genoteerd 97½.

Na de Beurs: 3 pCt. 81 05. Wissel. Amst. 1/m. 56⅞, 3/m. 57½.

ANTWERPEN, 15 Januarij.

België 5 pCt. 101. Dito 4 pCt. 92½. Dito 3 pCt. 71. Metalliek 5 pCt. 108½. Ardoins 5 pCt 23. Uitgestelde 7⅛. Napels Falc. 97. Pruiss. Loten ƒ 137. Brazilië 5 pCt. 75¾.

BRUSSEL, 15 Januarij.

De Ardoins bleven heden, bij eenige affaire, 23 1/16 g.

Beursprijzen der Effecten.

OMSCHRIJVING DER EFFECTEN.	Amsterdam, 16 Jan. 4½ ure. volg. de Soct. tot nut des Obligatiehandels. van	tot	gebleven.	volgens de Effecten-Societeit laagste	hoogste	gebleven.
NEDERL. … Werkelijke Schuld … à 2½	51¾	52¼	51 15/16	51 13/16	52	51 15/16
Dito … » 5	98¾	99	98 11/16	98½	¾	¾
Uitgestelde dito … »	13/16	15/16	⅞	⅞	»	»
Kansbiljetten … ƒ	23¾	½	⅝	23 5/16	7/16	⅜
Amortisatie-Syndic. … » 4½	91½	92¼	91⅞	91¾	92	92
Dito … » 3½	75¾	76¼	76	76	»	»
Handel-Maatschappij » 4½	166½	167¼	167⅛	166¾	167⅛	167
Nieuwe dito … » 4½	»	»	»	»	»	»
Nieuwe dito 1837. » 4½	»	»	»	99½	»	»
Entrepôt-Dok … » 4½	»	»	»	»	»	»
Oost-Ind. Leening … » 4	»	»	»	»	»	»
Dito … » 5	95½	96	95⅝	95⅝	¾	11/16
Aandeelen Kansb. … » 4	»	»	»	»	»	»
Spoorweg Haarlem … »	»	»	»	»	»	»
Aand. Rijn-Spoorw. … » 4½	95¾	96¼	96	96	»	»
FRANKR. … Inschrijving G. B. … » 3	»	»	»	»	»	»
ENGELAND. … Dito … » 3	»	»	»	»	»	»
SPANJE. … Leening *Ardoin's* … » 5	23¼	23	22 13/16	22 11/16	13/16	13/16
Dito onbep. Stukk. » 5	»	»	»	»	»	»
Passive … »	»	»	»	6¼	⅜	»
Deferred … »	»	»	»	»	»	»
Fransche Uitgestelden »	»	»	»	»	»	»
Engelsche dito … »	»	»	»	»	»	»
PORTUGAL. Oblig. te Londen … » 3	»	»	»	»	»	»
NAPELS. … Certific. bij *L. & B.* » 5	»	»	»	»	»	»
Dito *Falc. & Co.* … » 5	»	»	»	»	»	»
Dito te Londen … » 5	»	»	»	»	»	»
Aandeelen *Tarolière* » 3½	»	»	»	»	»	»
Dito te Parijs … » 3½	»	»	»	»	»	»
RUSLAND. … *H. & C.* 1798, 1816 » 5	105¼	¾	⅝	105½	½	»
Dito 1828, 1829. » 5	105¼	¾	⅞	105¼	½	»
Dito 1831, 1833. » 5	98½	99	98⅞	98⅞	»	»
Oblig. te Londen … » 5	»	»	»	»	»	»
Dito te Hamburg … » 5	103¾	104¼	104	104	»	»
Inschr. in Assign. … » 6	70	¾	⅝	70⅜	½	»
Certific. van dito … » 6	71	¾	¼	71⅛	½	»
POLEN. … Aandeelen à fl. 300. » ƒ	»	»	»	»	»	»
Dito à fl. 500. » »	138½	139½	139	»	»	»
PRUISSEN. … Dito fl. 50. » »	»	»	»	»	»	»
g. Londen 1830. … » 4	»	»	»	»	»	»
OOSTENR. … Aandeelen à fl. 100. » ƒ	»	»	»	»	»	»
Dito à fl. 250. » »	»	»	»	»	»	»
Metaliek … » 5	104¾	105¼	105	105	»	»
Dito … » 3	»	»	»	»	»	»
Dito … » 2½	»	»	»	»	»	»
Dito te Londen … » 5	»	»	»	»	»	»
Weenerb *Goll & Co.* » 5	102¾	103¼	103	102⅞	103	»
Dito … » 4	»	»	»	»	»	»
N. Ween. Aand. fl 500. » ƒ	»	»	»	»	»	»
DENEMARK. Oblig. te Londen … » 3	»	»	»	»	»	»
BRAZILIE. Dito dito … » 5	75¾	76¼	76	75⅞	76	»
LOUISIANA. *Hope & Comp.* … » 5	»	»	»	»	»	»
DARMSTADT Aand. bij loting … » ƒ	»	»	»	»	»	»

BEURSBERIGT.

Eenige inkoopen in de Integralen bragten heden de markt in onze Binnenlandsche Fondsen over het algemeen in eene iets williger stemming, en bleven derzelver prijzen eenigzins hooger dan gisteren; in bovengenoemd Effect was nog al eenige affaire; in de overige ging niet veel om. Ook in Aand. Handel Maatschappij was niet veel affaire, doch ook daarvan bleef de prijs, welke heden op de rescontre van 16 Maart is genoteerd, iets beter.

Ofschoon de Fransche en Belgische posten ter beurze nog niet waren aangekomen, en alzoo geene latere koersen van Antwerpen en Parijs bekend zijnde, was de stemming in de Ardoins aanvankelijk iets flaauwer, en derzelver prijs iets minder dan gisteren; in den loop der beurs heeft dezelve zich echter, bij eenige affaire, weder tot 22 13/16 hersteld. In andere vreemde Fondsen was geen bijzondere handel of variatie.

Griekenl. bl. à £ 100. 14½. Columbia 2de Leening, à £ 100. 19. Dito à £ 250. 17¾, 13/16. Dito à £ 500. 17. Coupons Griekenl. bl. onb. ƒ 2, 5/16. Dito enk. ƒ 2 5/16. Dito Columbia onb. ƒ 2½. Dito enk. ƒ 3. Dito Peru ƒ 2 1/16 à ⅛. Dito Ardoins 16½. Philadelphia-Bank, bij Hope & Comp., 4 en 3 pCt. agio.

Koers van het Geld: Beleening 4. Prolongatie 3½. Wissel-Disconto 3½ pCt.

PRIJZEN TEN 5 URE: Integralen 51 15/16. Kansb. ƒ 23½. Handel-Maatsch 167 à ⅛. Ardoins à £ 85. 22 13/16.

Heden zijn 9 Vaten Maryland TABAK verkocht.

WISSELKOERSEN. AMSTERDAM, 16 Januarij 1840.

		Geld.	Papier.			Geld.	Papier.
Parijs	kort	56 13/16		PortàPort	3/m	42⅜	
»	2/m	56 7/16		Genua	2/m	46 3/16	
Bordeaux	kort	56 5/16		Livorno	»	39⅜	
»	2/m	56 1/16		Napels	»	80	
Madrid	3/m	101½		Petersb.	»	1 90½	
Cadix	»	101¼		Weenen	6/w	35⅞	
Seville	»	100½		Augsburg	»	36	
Bilbao	3/m	100½		Frankfort	»	36	
Lissabon	3/m	43⅜		Rotterdam		pCt.	

ROTTERDAM, 14 Jan. Wisselk. Londen 2/m ƒ 11.85, k. ƒ 11.97½.

Effecten-Societeit.

AMSTERDAM, 15 Januarij, des Avonds.

Ardoins à £ 85. 5 pCt. 22 13/16, ¾.

FONDSEN EN WISSELKOERSEN OP VREEMDE BEURZEN.

FRANKFORT A/M, 13 Januarij.

Metaliek …	5 pCt.	107⅞.	Pol. Lot. fl. 500		»	78¼ à ⅜.
dito	4 »	99⅝	dito 300		»	70¼.
dito	3 »	79 3/16	Holland …	2½ pCt.		51⅜.
Bank-Actiën …	»	2029	Spanj. Ard. …	5	»	7⅛.
Loten fl. 500.	»	143½	Portugal …	3	»	17⅜.
dito 250.	»	114¼.	Syndicaat. …	4½	»	90¼.
			dito …	3½	»	75¾.

Ten gevolge van de hoogere koersen van Amsterdam, van den 10 dezer, was de stemming in de Hollandsche Fondsen vrij gunstig; de Integralen bleven, bij levendigen handel, 5/16 hooger. In de Oostenrijksche Fondsen was weinig handel, doordien de post van Weenen gisteren niet was aangekomen; derzelver prijzen waren evenwel zeer vast. Spaansche Fondsen prijshoudend. Portugesche op nieuw iets beter De Aandeelen Taunusbahn waren, ten gevolge van eenige inkoopen, weder iets williger ƒ 292. De disconto is 4 pCt.

WEENEN, 9 Januarij

Metaliek …	5 pCt. 108.	Loten à fl. 500.	»	143¼.
Bank-Actiën …	1676 ex div.			

SCHEEPVAART EN HANDEL.

Schepen in Lading.

AMSTERDAM.

Naar BATAVIA, het gekop. tweed. fregatschip *Wilhelmina Lucia*, Kapt. Jeppe P. Carst, van Amst. Adres bij B. D. Bosscher.

Naar BATAVIA, het nieuw gebouwd en gek. tweed. barkschip *Maria Susanna Hendrika*, Kapt. C. J. Berghuys, van Amsterdam. Adres bij Coopman en de Witt en Lenaerts, van Olivier en Comp., Hoyman en Schuurman, en de Vries en Comp.

Naar BATAVIA, het gekop. tweed. barkschip *Jacoba Mourina*, Kapt. J. A. de Haas, van Amsterd. Adres bij Coopman en de Witt en Lenaerts, van Olivier en Comp., Hoyman en Schuurman, en de Vries en Comp.

Naar BATAVIA, het nieuw gebouwd en gek. tweed. fregatschip *Doctrina et Amicitia*, Kapt. D. Zweers, van Amsterdam. Adres bij Coopman en de Witt en Lenaerts, van Olivier en Comp., Hoyman en Schuurman, en de Vries en Comp.

Naar SURINAME, het gek. tweed. fregatschip *de Jonge Lodewijk Anthonie*, Kapt. R. Tjebbes, van Amsterdam. Adres bij Hoyman en Schuurman, en E. Windhouwer.

Naar SURINAME, het gekop. schooner kofschip *Henriette*, Kapt. J. C. Willems, van Amsterdam. Adres bij B. D. Bosscher.

Scheepstijdingen.

Gepraaid op 49° 22′ N. br. en 5° 13′ W. L.: het schip Hendrika, Kapt. Sietzema, van Amsterdam naar Fernambuck, door een den 9 Jan. bij Falmouth aangekomen schip.

Van het schip H. en Z., Kapt. de Vries, van Havana naar Amsterdam, bij Penzance gestrand (Zie No. 654), was den 9 Jan. aldaar de Inventaris openlijk voor omstreeks £ 140 verkocht geworden.

Gedurende het jaar 1839 zijn de Sond gepasseerd: 16,070 schepen (3,10… meer als in het vorige jaar), waaronder 1,199 Nederlandsche, en 815 Hanoversche.

---

schoon te zijn, was zij uitermate beminnelijk. Zij bezat bevalligheden, verstand, deugden en talenten. Zij was ook buitengemeen rijk .... Zulke groote voordeelen lokten weldra eene menigte aanbidders uit. Allen beijverden zich haar te behagen: alleen aan RUDOLPH was het beschoren, haar hart te treffen. De genegenheid van dezen jongen man kenschetste een uitstekend karakter van vrijmoedigheid en waarheid; voor het overige voegde hij bij een zeer innemend voorkomen eenen even zoo vasten als kieschen geest. Weldra werd hun huwelijk gesloten, en jaren lang leefden zij minder als echtgenooten, dan wel als gelieven. Hunne wederkeerige teederheid werd door een ieder bewonderd. Nimmer zag men een beter vereenigd paar: hun huis scheen de tempel der gelukzaligheid te zijn. De grootste kalmte wordt niet zelden door hevige stormen gevolgd. Eene andere Circe verbrak eensslags dezen schoonen band. ZARA, een toonbeeld der natuur, nam haren intrek bij eene familie in de omstreken. Even trotsche coquette als volmaakte schoonheid, was haar zoetste vermaak, over alle vrouwen te heerschen, en haar derzelver minnaars te ontrooven. De volkomen eensgezindheid, welke tusschen RUDOLPH en MATHILDE bestond, kwam haar ter oore; haar hoogmoed sidderde, en van stonden aan besloot zij deze zoo geroemde banden te verbreken. Hoe zeker echter, dat deze bekoorster ook ware van hare zegevierende aanlokkelijkheden, zoo sloeg hetgene de faam van de onkreukbare trouw dezer twee echtelingen verbreidde, hare verwaandheid een weinig ter neder, en deed haar de onderneming als gewaagd beschouwen. Doch, daar hinderpalen slechts de welberaden geesten aanvuren, stelde zij, om hare zegepraal te verzekeren, de fijnste kunstgrepen in het werk. De minst dubbelzinnige uitslag bekroonde ongelukkig de verwachting van deze listige vrouw. RUDOLPH zag haar, en van dit oogenblik af, werd hij ontrouw en meineedig. De oogen eener minnende echtgenoot zijn doordringend. RUDOLPH's onstandvastigheid werd weldra door MATHILDE opgemerkt. Niets kan de droefheid, waarvan zij doordrongen werd, afmalen: al wat men er van zeggen kan, is, de onmogelijkheid, van er zich eene heviger voor te stellen. Maar wie zou de razernij van deze ongelukkige vrouw beschrijven, toen hare mededingster met deze diepe smart den spot dreef?... Toen vloeide al het vergif van den minnenijd bij stroomen in haren boezem. Zij ademde niets meer dan wraak, en wel eene verschrikkelijke, ongehoorde wraak. Deze hartstogt, zoo ontzettend in hare gevolgen, is tot alles in staat, om met onfeilbare slagen te treffen. Zij weet zich zelve geweld aan te doen, en het uitwerksel harer gramschap te vertragen. — MATHILDE wendt eene krankheid voor, en stelt zich aan, als ware haar verstand gekrenkt. Zij beweert, dat men haar heeft willen worgen; en, onder het voorwendsel van zich tegen geweld te verzekeren, laat zij sterke ijzeren bouten voor hare vensters maken, de sloten en grendels van haar vertrek vermeerderen; daarenboven verzamelt zij dáár, hout en alle soorten van brandbare stoffen. De zaak dus voorbereid zijnde, laat MATHILDE aan RUDOLPH schrijven, die, om zich aan hare verwijtingen te onttrekken, met ZARA, een twintig tal mijlen van daar zich verwijderd had.

Volgens den brief, bleven haar nog weinige levensdagen over; zij vergaf hem alles, zij beminde hem meer dan ooit, en wenschte niets vuriger dan in zijne armen te sterven. RUDOLPH, wien de buitensporige verkwistingen van zijne minnares te gronde hielpen, was verheugd over deze omstandigheid. Hopende zijne vrouw te overreden, om ten zijnen voordeele over hare goederen te beschikken, begaf hij zich terstond tot haar, en liet niets onbeproefd, om haar te bewegen; tranen, gebeden, zuchten, snikken, berouw, beloften, smart, alles werd in het werk gesteld. MATHILDE liet zich niet verblinden; maar op hare beurt veinzende, nam zij hem bij de hand, drukte dezelve tegen haar hart, en sprak tot hem in de teederste bewoordingen: « Zou het waar zijn, dat gij mij nog bemint, mijn dierbaarste pand op aarde!? « O! kon ik er u van overtuigen! Ik zou mijn leven geven om het uwe te koopen! » — « Ik heb dan opgehouden ongelukkig te zijn; maar?... zult gij mij niet meer verlaten, blijf bij mij tot aan het laatste oogenblik! » — « Ja, goede MATHILDE; ja, ik beloof het u; ik zweer het u, bij alles wat heilig is! » — Het uur, dat men zich ter ruste zou begeven, was gekomen. MATHILDE had een bed voor haren echtgenoot, in hare kamer, doen gereed maken, verwijderde het kamermeisje, en altijd in hare gewaande krankzinnigheid, versperde zij de vensters, sloot hare deuren, als naar gewoonte, en de sleutels bij elkander doende, verborg zij die behendig. Twee uren daarna verspreidde zich eene ontsteltenis door het geheele huis. Men schreeuwde brand; en het scheen van het vertrek des meesters te komen: alle de dienstboden liepen er heen, maar te vergeefs, niemand kon open doen. RUDOLPH klopte aan de deur en riep om hulp. Men zag door het sleutelgat, en bemerkte MATHILDE, die hem van daar wegsleepte naar zijn bed, en met eene verschrikkelijke stem hem toeriep: « O! meineedigste, snoodste van alle mannen! Te vergeefs zoekt gij te ontkomen, alle maatregelen zijn genomen; niets kan u, monster! redden. Dewijl gij niet met eene vrouw, die u aanbad, wildet leven, zult gij met eene vrouw, die u verfoeit, sterven. » — De vlam omringde hen weldra beiden, en, toen men de deur open brak, vond men hunne ligchamen bijna verteerd.

BLADVULLING.

Indien men, voor zeker aantal menschen, alles kon bijeen brengen wat meest geschikt kon zijn, om hen reeds van den eersten levensstond, te versterken; indien men de soort van voedsel of luchtgesteldheid, den arbeid en gewoonten wist te kiezen, die voor elk in het bijzonder het dienstigste waren, zou het dan wel onmogelijk wezen, eenige voorbeelden van eenen twee honderdjarigen levensduur te verkrijgen! — De oorzaken van onze ligchaamsverzwakking dagteekenen meestal reeds van de jaren onzer kindsch-heid; en hoeveel ontbreekt ons niet naderhand, om het kwaad te herstellen! Of, wij weten onze levenswijs niet behoorlijk te regelen, of, wij bevinden ons in omstandigheden, die zulks niet gedoogen, en ons de voordeelen daarvan doen derven. Misschien is het nog aan geen mensch, noch in den staat der maatschappij, noch in den wilden toestand gebeurd, dat hij niet door bijkomende toevallen bezweken is; dat hij alle de levensdagen genoten heeft, welke hem bij zijne geboorte schenen toegezegd te worden. — Daar de algemeene orde iets zeer zamengestelds is, zijn de uitzonderingen op ieder deel dier orde bijna ontelbaar, of liever, de tegenwoordige orde bestaat uit de vereeniging dier uitzonderingen. De wetten van het geheele geslacht bestaan in elk der leden, maar misschien ziet men dezelve in geen hunner met volle krachten werken. Zou het dus kunnen zijn, dat de mensch bestemd ware, om twee eeuwen lang te leven? Deed zich hiertegen geene verhindering op, en zagen wij desniettemin, van honderd millioen menschen, niet één éénigen dien eindpaal nabij komen, zoo zou zulks een der gevolgen wezen van de meest algemeene natuurwet, die wij in het heelal bespeuren.... de wet der verscheidenheid. Wat nu is de gevolgtrekking, welke wij uit deze overweging behooren te maken? Deze: dat een goede leefregel voor ligchaam en ziel ons aanwezen merkelijk verlengen, of ten minste door het behoud der gezondheid, hetzelve veel gelukkiger maken kan.

EINNEGEKOMEN.

TEXEL 15 Jan. Z. 7. W. — P Schackel, Snelheid, Havana. O. Hilström, ie, New-Bedford. J. P. de Zoleran, Generaal Langa, Bilbao. J. Manning, harch, Londen.

VLIE en TERSCHELLING, geene lijste naangekomen.

HELVOET 15 Jan. Z. Z. W — H. F. Horneman, Johanna Cornelia, Bala; dezelve is met behulp van ijssloepen, alsmede Z. M. brik DE VALK, pt. van Leenep Koster, alhier in den haven gebragt.

Nog is heden morgen voor den haven geweest een schooner kof, de naam ekend, welke door het ijs genoodzaakt was weder Zee te kiezen, hebbende eene Goereesche sloep bij zich tot adsistentie. De stroom drijft met ijs.

BRIELLE 15 Jan. Z. W. en mistig. — Niets.

Het schip Juno, Kapt. J. H. Ammann, van Cardiff, is heden morgen, hulp van ijssloepen, van het Steenebaken hier in den haven gekomen.

MAASSLUIS 15 Jan. W. — Niets. De stroom drijft vol ijs.

BATAVIA 22 Sept. Laing, Sir Charles Forbes, Zuid-Australië. Mc Cinley, y Bate, Diemensland. Swan, Lyra, Greenock. Campbell, Conrad, Londen.

STRAAT SUNDA 20/21 Sept. Kapt. Edeling, Z. M. korvet TRITON, Samang n. Padang. Sorean, Bisson, Batavia n. Calcutta.

HAVANA 1 Dec. Laugethee, Windhond, Montevideo. — 2 Dec. Zuidera, Aneera, Amsterdam. — 4 Dec. Lindegaard, Verwachting, Harlingen. 4 Dec. Jager, Antje, Amsterdam l. v. Norfolk.

LIVERPOOL 10 Jan. Klie, Vr. Henriette, Rotterdam.

PORTSMOUTH 10 Jan Darby, Jane, Rotterdam.

GRAVESEND 9 Jan. Mason, Commerce, Rotterdam. — 10 Jan. Butter, iel Marius, dito. Soanes, William, dito. Hart, Commercial Packet, Jones, Mellish, Batavia.

HULL 10 Jan. Lawson, Laura, Rotterdam. Elwood, Cyrus, Amsterdam.

UITGEZEILD.

VLISSINGEN 12 Jan. R. Brechon, Peace, Londen. A. Berg, Urania, T. Whitecombe, Scho (5), dito. J. Spencer, Kezia, Hull.

BATAVIA 22 Sept. Meyer, de Javaan, Wijnkoopersbaay en Amsterdam. tie, Sylvonder, Singapore. — 26 Sept. Ezink, Mercurius, Samarang.

GLASGOW 6 Jan. Rankin, Rotterdam, Rotterdam.

LYNN 8 Jan. Nagel, Johanna Gebina, Sunderland.

Carga-Lijsten

AMSTERDAM

In het vorig nommer staat, per kapt. J. H Witt van Suriname: 40 v. er, J. en Th. van Marselis en A. Krook van Harpen, moet zijn: G. ike qq, W. Willink Jr. qq. en A. Krook van Harpen qq.; en onder de Order gestelde vaten Suiker, zijn voor de heeren G. C Bosch Reitz 25 v.

Kunsten en Wetenschappen.

BELANGRIJKE VERKOOPING VAN BOEKEN EN ETRURISCHE VAZEN TE *ROTTERDAM.*

(*Zie de Advertentie.*)

Onder de vele omstandigheden en bezwaren, die onzen boekhandel drukken, en, bij voortduring, denzelven ten onder brengen moeten, behoort ook vermenigvuldiging van publieke boekverkoopingen, bijzonder te Amsterdam. Wij bedoelen niet de verkoopingen van notabele bibliotheken, nagelaten of gevormd door voorname liefhebbers, en die zich door pracht, zaamheid of waardij van edities onderscheiden, gelijk de onlangs te Amsterdam gehouden verkooping der voortreffelijke verzameling van boeken, plaatwerken, enz., nagelaten bij wijlen den heer Andries Stadnitski; maar hebben het oog op zulke verkoopingen, die door boekverkoopers worden belegd uit hunnen eigen voorraad, aangevuld met *partijen* (als het heet) gebragt door anderen, daartoe in de dagbladen en op de omslagen der catalogussen uitgenoodigd. In deze verkoopingen, die bij sommigen van maand tot maand zich herhalen, treft men, bij het doorloopen der catalogussen, niet weinige pas even, zoo hier als elders in het licht gegeven werken aan, die doorgaans voor minderen, en dikwijls aanmerkelijk minderen prijs verkocht worden, dan waarop dezelve door de uitgevers zijn bepaald geworden. Bovendien worden thans vrij algemeen door de makelaars boekverzamelingen aan hunne meubelverkoopingen toegevoegd, en werken deze derhalve krachtdadiglijk mede tot het vermenigvuldigen der publieke auctiën, op welke thans vele liefhebbers zich gaan voorzien, die vroeger hun benoodigde in wel gesorteerde en solide handelhuizen zich plagten aan te schaffen.

Wij zwijgen nu nog van de onophoudelijke aankondigingen van boeken *au grand rabais!*

Wij stellen ons voor op het artikel van onzen boekhandel, speciaal in dit blad, nader terug te komen.

Thans wilden wij onze lezers opmerkzaam maken op eene verkooping van boeken en Etrurische vazen, die den 20 dezer maand te Rotterdam, door den boekhandelaar S. van Reijn Snoeck, in het Rijks Entrepôt, zal worden gehouden. Die objecten hooren toe aan H. H. Mevrouw de prinses van Canino, die, naar het schijnt, voor eigen rekening, eene speculatie hieruit maakt. Eenige derzelve zijn voor de betaling der regten op *f* 400, *f* 600 en 700 getauxeerd. Ook de catalogus, waarin evenwel vrij wat gewoons en van luttel beteekenis voorkomt, bevat verscheidene artikelen van hooge waarde, die, door uitnemendheid van typographische uitvoering en schoonheid van plaatwerk, de aandacht onzer vermogende liefhebbers allezins verdienen. Vermelden wij enkelen van de zoodanigen uit de boeken in folio.

Onder N°. 2 van den catalogus vindt men een in verguld kalfsleder gebonden exemplaar van ROBILLARD PÉRONVILLE, *Musée Français, ou collection complète des tableaux, statues et basreliefs, qui composent la collection nationale. Paris* 1803—1811, 5 *vol.* Dit werk is uitgegeven in 80 afleveringen, en tegen den prijs, elke van 48 francs, en van 96 francs voor de ongeletterde proeven. Het bestaat eigenlijk uit vier deelen. Misschien is de band hier in vijf banden verdeeld; misschien is het vijfde deel een begin van de tweede serie van dit werk. In allen geval schijnt dit exemplaar voor volkomen compleet gehouden te mogen worden.

Een HORATIUS, door Didot te Parijs in 1799 uitgegeven, en onder N°. 8 vermeld, is een der 250 exemplaren, die van deze zeer schoone en met vignetten, naar teekeningen van Percier, versierde editie bestaan. De prijs was, bij inteekening, 240 francs, en, met ongeletterde proefdrukken, francs.

Bijzonder merkwaardig is ook een, onder N°. 10 vermeld exemplaar van de insgelijks door Didot in 1801, in 3 volumes uitgegeven *Oeuvres de Racine*, die wij elders geroemd vinden als *l'ouvrage le plus magnifique que la typographie d'aucun pays ait encore produit.* Er komen 57 heerlijke gravures in voor, die vervaardigd zijn door de eerste Fransche kunstenaars naar de teekeningen van Gerard, Girodet, Chaudet, Timnay, Moitte en Prud'hon. Ook van deze uitgave zijn niet meer dan 250 exemplaren gedrukt. Zij kostten bij inteekening 1200 francs en met ongeletterde proeven ... francs. De prijs der niet ingeteekende exemplaren is met een derde van denzelven verhoogd geworden.

Voorts meenen wij nog opletterd te moeten maken op een, onder N°. 11 vermeld exemplaar van *Dramatic works of Shakspeare, revised* bij G. Steevens, *London* 1802, 9 *vol.*, in verguld groen maroquin gebonden; met de *collection of prints from pictures, painted for the purpose of illustrating the dramatic works of Shakspeare, bij the artists of Great Britain, London* 1803, groot formaat. Wij vermoeden, dat dit dezelfde editie is, die bij Brunet vermeld wordt, als bij Bulmer 1791—1804 uitgegeven, bestaande uit 18 deelen of 9 folio deelen, met een' atlas. Het werk zelf, waarin 93 platen voorkomen, werd door den uitgever verkocht voor ruim *f* 500 en de atlas voor ruim *f* 750.

Verders treft men onder N°. 3 aan eene *Collection de gravures choisies d'après les peintures et sculptures de la galerie de Lucien Bonaparte, prince de Canino, Rome* 1822, gr. fol., *demi veau.* Van dit werk zullen exemplaren verkocht worden.

Het getal der *vases étrusques* bestaat uit 34, waaronder 15 groote, 15 ... en 4 *coupes.* Dezelve zijn opgedolven te Canino, en *niet* te Herculanum en Pompeï, zoo als abusivelijk op den catalogus staat.

Op den 17 en 18 dezer maand kan een en ander worden bezigtigd.

CONGREVISCHE DRUK.

Het is bekend, ten minste bij de zoodanigen, die het niet beneden zich achten, het oog op de ontdekkingen en vorderingen van de inlandsche nijverheid te houden, hoezeer het den heer J. Oomkens gelukt is, de *Congrevische drukwijze*, (waardoor men gelijktijdig onderscheidene kleuren op papier brengt), zich eigen te maken, en hoe hij daarvan meer dan eene bevallige proeve geleverd heeft. Nu onlangs heeft die zelfde heer, met onvermoeiden ijver ter verbetering van alles, wat tot zijn vak behoort, werkzaam, eene geheel nieuwe wijze uitgevonden, om wissels, quitantiën en dergelijken, buiten en behalve de gewone watermerken, van eigenaardige kenteekenen te voorzien, waardoor de mogelijkheid, om dezelve na te maken niet slechts bemoeijelijkt wordt, maar die tevens aan deze briefjes een zeer bevallig uiterlijk bijzetten. Met zeer zachte kleuren, met uitsparing van wit, gedrukt, kan men daarin elk onderscheidend kenmerk gemakkelijk aanbrengen, dat degeen, die ze bestelt, daarin verkiest geplaatst te hebben, waardoor dan ook deze drukwijze niet slechts voor allerlei eigenlijk handelpapier aanbevelingwaardig is, maar ook voor diploma's van genootschappen, voor hoofden van rekeningen, voor toegangkaartjes en dergelijke allerbruikbaarst mag geacht worden, te meer, dewijl de uiterst billijke prijzen in geenen deele van het gebruik maken van dien *Oomkenschen druk* kunnen afschrikken.

HET FRANSCHE TOONEEL.

DE HEER EN MAD. *HÉBERT*,

De overkomst dezer beide zeer verdienstelijke talenten is, zoo wel voor onze *dilettanti* en *habitués* van den Franschen Schouwburg, als voor de administratie eene ware *bonne fortune* geweest; met den *naïven* kindervriend, die nog niet geheel uit ons gehengen is gebannen, zeggen wij dan ook: *Deez' perzik smaakt naar meer*; en wij twijfelen geenszins, of de directeur zal dit gereedelijk met ons instemmen.

Wie mad. Hébert ééns heeft gehoord, zal haar niet ligt vergeten; voor ons, wij kenden deze *artiste* van vroeger, en haar eerste waarlijk triomfaal *début* te 's Gravenhage staat ons nog levendig voor den geest; doch, onder de talrijke aanschouwers, die Dingsdag avond de zaal bezetten, bevond zich gewis menigeen, die de uitmuntende zangeres en bevallige *actrice* voor de eerste maal hoorde of liever bewonderde: welnu, wij vragen in gemoede, of die zuivere, buigzame, *melodieuse*, uitgebreide, heldere, sterke en toch nimmer tot het schreeuwende overhellende stem hem niet altijd eene aangename herinnering zal nalaten.

Dat een zoo doorklinkend en krachtig orgaan uit eene zoo tengere en oogenschijnlijk zwakke vrouw kan voortkomen, baart verwondering, en men geraakt in vervoering over de meesterlijke wijze, waarop mad. Hébert de grootste moeijelijkheden en zwaarste *passages* overwint en voordraagt.

Deze uitweiding nog verder uit te strekken achten wij overbodig: de *cantatrice* is, en door de *soirée musicale* van den heer Edersheim, waarop zij, even als bij deze *extra* voorstelling, bijna alles *éclipseerde*, en door die voorstelling zelve, nu reeds genoegzaam bij ons philharmonisch publiek bekend, en niemand zal ons tegenspreken, wanneer wij beweren, dat: mad. Hébert met regt eene *chanteuse accomplie* kan worden genoemd, en de gedurige bezitters van zulk een sieraad wezenlijk benijdenswaardig zijn.

Wat den heer Hébert aanbelangt, zijne stem is en blijft zwaar en welluidend: maar, volgens ons gevoelen, had hij zich aan de rol van *Bertram* liever niet moeten wagen, want zij is geheel buiten zijne *emploi*. Hoewel sommige gunstige oogenblikken in zijne *actie* door ons werden waargenomen, en toegejuicht, heeft hij echter, alles wel genomen, niet aan de algemeene verwachting beantwoord, omdat, zeide men, het zijne rol *niet* is.

Dit neemt toch niet weg, dat die kunstenaar meermalen verdiende blijken van goedkeuring verwierf.

Besluiten wij deze bloote mededeeling van onze gansch niet onfeilbare meening omtrent eene zóó gelukkig geslaagde proeve, met eene dankbetuiging aan de administratie, voor het genoegen, dat zij ons dien avond verschafte, en den wensch, dat de beide *nachtegalen* nog dikwerf voor Amstels boorden de eigenschap der *zwaluwen* mogen gevoelen, die namelijk gaarne dáár terugkomen, waar *zij eenmaal* met gulheid zijn ontvangen.

Wij meenen te weten, dat er bereids onderhandelingen plaats hebben, om deze verdienstelijke *artiste* aan onzen Schouwburg te verbinden, en dat er alle hoop bestaat, dezelve met den gewenschten uitslag te zien bekroonen.

X. V.

Franz Botgorscheck.

Daar de meerdere of mindere *bekendheid* met de verdiensten van eenen kunstenaar den grootsten invloed uitoefent op onze belangstelling in denzelven; en daar ten aanzien van toonkunstenaren ons niet zoo veel bekend wordt uit Duitschland, als wel van het meer luidruchtige Frankrijk en deszelfs hoofdstad, zoo gelooven wij, ons toonkunstminnend publiek geene ondienst te doen, door hetzelve bekend te stellen met eenen jeugdigen kunstenaar, dien het spoedig zal kunnen waarderen. Het volgende is getrokken uit den Supplementband van Dr. Gustav Schilling's *Universal Lexicon der Tonkunst*, pag. 58 sqq.

« Franz Botgorscheck, de broeder van de beroemde Caroline B., hofzangeres te Dresden, is te Weenen geboren den 23 Mei 1812. Door het geschenk eener slechte oude viool, werden zijne ouders er op bedacht, hem in de behandeling van dit instrument te doen onderwijzen, waarbij hij echter, uit hoofde van een gebrekkig onderrigt, weinig vorderingen maakte. In den ouderdom van elf jaren werd hij in het conservatorium opgenomen, en genoot, gedurende drie jaren, het onderwijs, met vele andere kweekelingen, dat hem echter slechts hoogstens tot het orchestspel kon vormen. Het vermogen zijner ouders liet niet toe, hem afzonderlijke lessen van zeer goede meesters te doen geven: zoodat de omstandigheid, dat het conservatorium ook eenige leerlingen voor blaasinstrumenten zoude aannemen, hem bijzonder welkom moest zijn, vermits hij vreesde bij zulke geringe ondersteuning, het op de viool nimmer tot eenige virtuositeit te zullen brengen. Hij had het geluk onder de nieuwe leerlingen opgenomen te worden, en nadat men met alle geweld en tegen zijnen zin hem tot eenen fagottist wilde vormen, werd hij voor de fluit bestemd. Hij studeerde zoo ijverig, dat hij in een half jaar tijds zelfs die leerlingen overschaduwde, die reeds twee jaren onderwijs hadden genoten. Zijn meester, professor Ferdinand Bogner, bepaalde op hem zijne geheele moeite en aandacht, en noemde hem niet zonder zelfvoldoening zijnen leerling; terwijl hij hem steeds als een voorbeeld aan de overige kweekelingen voorstelde. Deze liefde van den meester werd door den leerling met de grootste dankbaarheid en vereering beloond. Na dezen korten leertijd mogt hij reeds, tot zijn groot genoegen, in een examen-concert medewerken, en onder de voortreffelijkste leerlingen genoemd worden. Hij genoot verder nog het onderwijs van Alois Hirsch, een' vroegeren leerling van Bogner. In het jaar 1830 vereerde hem het Conservatorium met eene zilveren medaille; terwijl hem twee jaren later, bij een concert, waarop hij zich voor vele honderden toehoorders en meerdere leden der K. K. familie liet hooren, openlijk de groote en in dat jaar gestichte medaille werd toegewezen. Deze onderscheiding moet hem als eene groote eerbewijzing toegerekend worden, daar er van de 3 a 400 leerlingen slechts twee eene zoodanige medaille kregen. In 1830 werd hij geëngageerd voor het Joseph-stadt-theater te Weenen, en gaf aldaar in 1833 zijn eerste concert, waarbij de overvolle zaal hem door den uitbundigsten bijval aanmoedigde. In Nov. 1834 gaf hij, als eene proeve om in vreemde steden op te treden, een concert te Pesth, en de groote goedkeuring stelde hem schadeloos voor minder geldelijk voordeel. In dezelfde maand werd hij aan het hof-opera-theater aangesteld, en bleef bij hetzelve tot in 1837. Bij een vurig gewenscht verlof vond hij te Dresden zijne ziekelijke moeder op het doodbed, en verliet dus zijne zuster niet weder. Ook te Dresden vond zijn spel zeer grooten bijval, en vooral werd zijn aangename en volle toon bewonderd. Fürstenau, dien hij steeds als het grootte voorbeeld vereerde, trok zich zijner aan, en bood hem zijnen verderen raad en hulp, die met hoogen dank werden aangenomen.

Dezen omgang met Fürstenau schrijft B. den heilzaamsten invloed toe op zijne hoogere vorming. Hij speelde in een hofconcert te Dresden, en ontving een vleijend bewijs der Koninklijke tevredenheid. Gedurende het verblijf der Vorstelijke personen te Töplitz gaf hij aldaar met zijne zuster twee zeer briliante concerten, en reisde vervolgens naar Carlsbad, Weenen, Breslau, Leipzig en Berlijn, alwaar hij overal met het schitterendste gevolg concerten gaf; terwijl hij dikwijls ook de concerten van Beriot, Lewy, Ole Bull en andere beroemde virtuosen ondersteunde. In Strelitz, Schwerin, Wismar, Rostock, Straalsund en Hamburg verwekte zijne virtuositeit een buitengewoon opzien, en hij trad met het voortreffelijkste gevolg op, bij het eerste Noord-Duitsche muzijkfeest, den 27 Junij 1839 te Lubeck gehouden. Bijaldien de fluit door hare eenvoudigheid der muzijkale uitdrukking, vooral bij het crescendo en decrescendo, meer dan elk ander orchest instrument hinderlijk is, moet men met te meer bewondering Botgorscheck's spel nagaan. Hij behoort, wat betreft den fraaijen, vollen, krachtigen en toch teederen toon, technische vaardigheid en zielvolle voordragt, in zooverre die op dit instrument mogelijk is, ook door de geheele wijze van behandeling van zijn instrument, ongetwijfeld tot de uitmuntendste virtuosen van dezen tijd. »

DE ANTWERPSCHE VUURBRAKER VAN 1585.

De eenmaal gewortelde dwaling wordt niet spoedig of gemakkelijk uitgeroeid; dit is eene oude opmerking, welke ik op nieuw bevestigd vond, toen ik in het onlangs uitgekomen 4de D. 1ste stuk der *Geschiedenis van het Nederl. Zeewezen*, van Mr. J. C. de Jonge, op bl. 471 in eene noot las: « Deze machine-schepen, ook helsche machines of springers genaamd, waren van denzelfden aard als die, welke door Giambelli in 1585 tegen de brug van Parma gebezigd werden. »

In de bedoeling is het gezegde over Gianibelli (Giambelli is denkelijk bij den heer de Jonge eene drukfout) onjuist, en wanneer men zich aan de letterlijke beteekenis van « gebezigd » wil hechten, dan kunnen de namen van Bory en van den Bosch nevens dien van Gianibelli geplaatst worden. Zij toch hebben, zoowel als Gianibelli, vuurbrakers of dergelijken vernielingstoestel, bestemd om de brug van Parma te doen uiteenspringen, uitgevonden; doch geen' van deze drie heeft het mogen gelukken, in zijn doel te slagen. Gianibelli heeft evenmin als Bory of van den Bosch de brug van Parma uiteen doen spatten: die eer komt toe aan Pieter Timmermans, ingenieur van Antwerpen.

Het is zoo, van Meteren schrijft het helsche vuurschip aan den ingenieur Frederik Jenibelli toe; doch de Veer, die ook de dagteekening van den 4 April heeft, spreekt niet van den maker, doch noemt kapitein Lanckhayr, als hebbende aan den vuurbraker stuur gegeven. — Ik meen echter, dat professor Moll en ook professor Bosscha wel en te regt de eer aan Pieter Timmermans hebben toegeschreven, naar aanleiding van hetgeen deswege gevonden wordt, in H. Hondius: « *Korte Beschrijving ende afbeeldinge van de generale regelen der Fortificatie*, enz.; Hagæ Com. 1624. Deze H. Hondius geeft eené afbeelding van den vuurbraker van Timmermans, en zegt: dat die, behalve eene groote hoeveelheid steens, 18.000 ℔ buskruid inhield, en verhaalt, dat Timmermans zelf zich gewaagd heeft, om, vergezelschapt van vijf bootsgezellen, den vuurbraker tot in genoegzame nabijheid der brug of « stakade » te brengen, en zich vervolgens met een schuitje gered heeft. De meerdere bijzonderheden, niet enkel over dezen vuurbraker van Timmermans, door welke Parma's brug uit elkander geslagen werd, maar ook die over de uitvindingen van Gianibelli, Bory en van den Bosch, in het werk van Hondius, brengen reeds de waarschijnlijkheid mede van meerdere wetenschap bij den schrijver desaangaande, terwijl daarenboven het onderwerp van de « Generale Regelen der Fortificatie », doet veronderstellen, dat H. Hondius er bovenal zijn werk van zal hebben gemaakt, om met de bijzonderheden van den vuurbraker, waarmede zoo geweldige schade was aangerigt, zich bekend te maken. — Want men vergete geenszins, dat het hier juist niet enkel de beschadiging der brug betreft, waarvan, tot ontzet van Antwerpen, geen gebruik is gemaakt, maar ook de beschadiging der zoogenoemde onverwinnelijke vloot, ten gevolge der ontsteltenis, welke de branders veroorzaakten, dewijl de schrik den Spanjaarden om het hart sloeg, toen zij meenden, zoo vele Antwerpsche vuurbrakers te zien naderen.

De meer naauwkeurige wetenschap van H. Hondius, opzigtens den vuurbraker, kan niet verwonderen, dewijl hij, in burgerlijke en krijgs-bouwkunst beiden, een man was van groote bekwaamheid. Het is niet onmogelijk ook, dat hij die ten deele heeft te danken gehad aan zijnen vader Jodocus of Joost Hondius. Deze was geboren te Wakene, in Vlaanderen, en een man van genie zijnde, wenschte de hertog van Parma den jongen kunstenaar te leeren kennen. Tijdens het beleg van Antwerpen, deed de hertog J. Hondius, te Beveren, bij zich komen, onderhield zich met hem en trachtte hem aan zich te verbinden. Dit was geenszins naar den smaak van den kunstenaar, die, als zeer der hervorming toegedaan, niet lang daarna de wijk nam naar Engeland. — Is het niet mogelijk, dat de omstandige bijzonderheden van het gebeurde te Antwerpen tijdens het beleg door Joost aan zijnen zoon Hendrik zijn medegedeeld? — En is dan het eene en andere niet meer dan genoegzaam om, opzigtens den vuurbraker, H. Hondius als leidsman te verkiezen boven van Meteren?

L.

Landhuishoudkunde.

Iets over de Bijenteelt onzer dagen.

IN BETREKKING TOT DE TIENDHEFFING.

(*Ingezonden.*)

De menschelijke geest staat nooit stil, maar steeds de geheimen der natuur afluisterende, weet hij op eene verwonderlijke wijze het instinct der dieren aan zich te onderwerpen, en van hetzelve het hoogst mogelijke nut te trekken; misschien is dit wel in geene zaak zoo zigtbaar als in de bijenteelt.

In vorige eeuwen was men gewoon, om de bijen, die men uit de wildernis, uit holle boomen en holen gevangen, in korven had overgeplaatst, geheel aan zich zelven over te laten. Zij zochten dan was, om hunne cellen te bouwen, en honig om dezelve aan te vullen. Zij vermeerderden dan hunne nakomelingschap, en was de korf te vol, en waren er twee koninginnen, dan trok er een zwerm bijen de wijde wereld in, om zich eene nieuwe woning voor cel en honig, en ook voor de nakomelingschap te zoeken. Deze zwermen werden dan opgevangen en in nieuwe korven gedaan, waar zij alles deden om aan den kost te komen, wat zij konden.

Daar nu echter de bij gemeenlijk eerst dan begint te zwermen, als de tijd der beste bloesems des koolzaads reeds voorbij is, soms ook in het geheel niet de hut verlaten wil, soms zich zelven zoo arm in volk zwermt, dat men de oude huishouding niet meer gaande kan houden, en zulks een en ander zeer ten ongerieve is van den bijman, zoo heeft de wijze bijman op de Veluwe eene gansch andere teelt der bijen bedacht. Eene teelt oneindig meer geschikt voor onzen Nederlandschen bodem, waar echter meer de productie van honig en was dan die van jonge bijen mede bedoeld wordt.

In plaats, namelijk, zich des avonds naar de bijenwoning te begeven, om op het zacht geluit der oude koningin acht te geven, die er mede te kennen geeft, dat zij den volgenden dag van huis wil gaan, is men te rade gegaan de bijen op den geschiktst mogelijken tijd, meest in het bloemrijkst gedeelte der lente, met geweld uit hunnen korf te jagen, en er dan eene behoorlijke hoeveelheid van te nemen met eene koningin, en deze naar elders te brengen, om dezelve als eene zelfstandige volkplanting den kost te kunnen doen verdienen.

Om dit echter te kunnen doen, moeten er noodzakelijk twee zaken plaats vinden. *Vooreerst* moeten er in den ouden bijenkorf *moerdoppen*, (moederdoppen,) doppen, waarin eijeren van koninginnen aanwezig zijn, gevonden worden; zijn deze er niet, dan gaan de teruggebleven bijen terstond, na het jagen, hun huis verlaten, dewijl zij zonder hoofd niet zijn kunnen, en wordt de korf leêg geroofd door roovers. Zijn er echter zulke doppen, dan blijft de schare moedig bij elkander, even alsof zij hare oogen vestigde op het kind, dat nog in den zwangeren schoot ligt te vegeteren, maar eerlang het leven zal zien, en dan hoopt men de monarchie wederom met eene koningin aan het hoofd te hebben, waardoor de staat als staat op zich zelven kan blijven bestaan.

Gemeenlijk echter, daar er meerdere zulke koninginnen uit de doppen te voorschijn treden, en nu wel alle zouden willen regeren, verdeelt zich de overgebleven schare onder de verschillende koninginnen, en gaat, na onderling wijs goedvinden, zich van elkander scheiden. Het zwermend volk wordt door den bijman opgevangen, en of op den ouden korf teruggestooten, of verdeeld in de andere korven, of ook wel, in enkele voorspoedige zomers, in bijzondere woningen opgevangen. Het spreekt van zelve, dat in de beide eerste gevallen de koningin of door den bijman, of door de bijen zelve gedood wordt.

Het *tweede* vereischte om eenen korf te kunnen jagen, is, een korf, waarin honig en was, van een in het vorig jaar gedood bijtje, in genoegzamen voorraad overgebleven is. Dit noemt men een *velletje*. Immers toch de zwerm, die vrijwillig gaat, neemt honig en was mede, voor drie dagen; de jager, die gedwongen gaat, heeft niets, en zoude dus van kommer en gebrek vergaan moeten, zoo de bijman, namelijk, op deze wijze niet zorgde.

Heeft men nu met het behoorlijk aantal bijenstokken, waarin altijd een voldoend getal bijtjes gedaan zijn, tegen den herfst den oogst voleindigd, dan begint men, half September, de bijenkorven te onderzoeken, wie het meeste honig en het meeste volk heeft; alsdan jaagt men de bijen wederom van die stokken af, waarvan men den honig en het was behouden wil. Deze bijen verdeelt men over de andere korven, die men over wil houden, om

derzelven, als de lente komt, er wederom af te kunnen jagen. Op deze wijze wordt aan dat meerbladig slagten der bijen ook een paal en perk gezet, en slechts in die jaren, dat men veel te vele bijen heeft, worden zij, die men niet behouden kan, gedood.

De gansche bijenteelt is dan veranderd, zij bestaat over de Veluwe, als eene geheel nieuwe teelt. Zij is van eene bijenkweekerij, in eene honig- en wasteelt overgegaan. In Noord-Braband legt men zich meer op het zwermenteelen toe, die men dan ook vaak alleen teelt, om hen te kunnen verkoopen. In sommige jaren koopt de Veluwenaar ook de bijen van den Noord-Brabander, om op deze wijze in de vermeerdering van zijne teelt te kunnen voorzien.

Onderscheidelijk behandelt echter ieder bijman ook op de Veluwe zijne zaken, en het is eene eigene studie, met hen over de meest afwijkende theorien te spreken; allen zijn zij gewijzigd naar de onderscheidene omstandigheden van den bijman, of hij in een vruchtbaarder oord woont, naderbij of verder af van de bloeijende koolzaad en herrik-velden is afgezeten, en of hij moed genoeg bezit, zich in den strijd met dit kampend en stekend volkje te begeven, enz.

Maar dit is zeker, dat, ten gevolge dezer verandering, ook de tiendheffing der bijen, die oudtijds van de zwermen geheven werd, (nimmer van honig en was), vervallen is. Immers toch, wanneer van de in de lente verdeelde bijen, die in den herfst wederom te zamen geroepen worden, de tiendheffing geschieden moest, zoude de tiendheffer in tien jaren tijds de eigenaar zijn der stokken. Vooral zoude dit in de laatste slechte jaren het geval geweest zijn, toen de bijenteelt naauwelijks in honig en was, maar niet in bijen of zwermen bestond; ook bestaat er geene mogelijkheid haar op den heldag, St Lammert 17 Sept., (volgens oude plakkaten), te heffen, dewijl alsdan de tiendheffer, of *geene* bijen, of *die* gedood zullen worden, vinden zal; kunnende hij de afgejaagde bijen in schaarsche jaren niet krijgen, omdat zij op den moederstok terug gestooten en verdeeld moeten worden, hetgeen om dezen tijd des jaars geschiedt, dewijl anders de teelt zelve te grond zoude gaan. In overvloedige jaren echter spreekt het van zelven, dat de bijen, die de bijman doodt, ook voor den tiendheffer niet de allerminste waarde hebben.

Wij meenden deze opmerkingen niet ongeschikt te zijn voor u veel gelezen blad, dat zich ook aan den landbouw toewijdt; misschien kunnen zij op de eene plaats tot onderwijzing op eene andere tot waarschuwing dienen. Immers toch zoo de regtbanken in den jongst geopenden strijd over bloed- en krijtende tienden de veranderde teelt niet toepassen, dat toch in de tiendheffing plaats vindt bij de bouwlanden, welke, in weilanden of boomgaarden veranderd zijnde, geene tienden meer geven; zoo de regtbanken hierop geene acht geven, wordt aan de bijenteelt en, dus aan eenen grooten tak van nijverheid, eene onnoemelijke schade toegebragt.

Advertentiën.

(4904) Bij de Commissie voor de Noodlijdenden is op nieuw met dankbaarheid ontvangen: Van de Directie van het *Handelsblad* f 1,472 92; door bezorging van den heer P. DE WAAL van den heer J. BUISMAN, te *Deventer*, f 10; van het Grietenij-bestuur *Idaarderadeel* (prov. *Friesl.*), de halve opbrengst eener Collecte voor de opgezetenen van de eilanden *Schokland* en *Marken*, f 88.95; door den Heer Kolonel der 8ste afd. Inf. te *Groningen*, de opbrengst eener Collecte bij het Garnizoen, f 225; door den Heer Kolonel der 1ste afd. Inf. te *Breda*, de opbrengst van een Concert door het Muzijk-corps dier afdeeling ten behoeve der Noodlijdenden op *Schokland* gegeven, f 106.28½; van de Dames-Commissie: *Breda's hulp voor Schokland's arme visschers*, wederom f 150; door den Wel-Eerw. Heer S. F. VAN HASSELT de opbrengst eener Collecte in de Gemeente *Zuidwolde* (prov. *Drenthe*), f 20.41; van den Heer Q. N., postmerk *Amsterdam*, aan bankpapier f 100.

SCHOKLAND, den 13 Januarij 1840.

Namens de Commissie voor de Noodlijdenden op Schokland,
G. J. GILLOT.

Schouwburgen, Concerte[n]

EN PUBLIEKE VERMAKELIJKHEDEN.

STADS SCHOUWBURG.

Zaturdag den 18 Januarij 1840. FRANCESCA DA RIMINI, Treursp[el in] vijf Bedrijven, naar het Italiaansch, van *Silvio Pellico*, door den [Heer] *H. J. Rooseboom.* Gevolgd door: WILLEM TELL, Groot Ballet-Panto[mime,] gemonteerd door den Balletmeester *A. P. Voitus van Hamme.* Muzi[jk van] den Heer *A. Berlijn.* Decoratiën van den Heer *J. E. de Vries*, li[d der] Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten alhier, decorateur a[an den] Stads Schouwburg. *Aanvang ten half Zeven Ure.*

Verwacht op Maandag den 20 Januarij: MAURICE, Tooneelspel, in [...] Bedrijven, naar het Fransch van *Mélesville* en *Duvignier*, door den Mr. *J. H. Burlage Jr.* Nooit op dit Tooneel vertoond.

THÉATRE FRANCAIS,

Sous la direction de Mr. BAUDOT.

(N°. 45 de l'Abonnement.)

Samedi 18 Janvier 1840. LUCIE DE LAMMERMOOR. Précédé d[e] DEUXIÈME ANNÉE. *On commencera à 7 heures précis[es.]*

Incessamment la deuxième et dernière représentation de Mr. *Detry.*

Lundi 20 Janvier. Grand CONCERT VOCAL et INSTRUMENTAL, d[onné] par Mr. *George Hainl*, Violoncelliste de Paris.

Jeudi 23 Janvier. (Au Bénéfice de Mr. *Hartmann.*) La première rep[résen]tation de: LE NAUFRAGE DE LA MÉDUSE, Grand Opéra Historique, en [...] tes, orné de 3 décors nouveaux; les premier et troisième Actes d[e MM.] *Snoek* et *Kittinger*, Élèves de l'Académie Royale de Peinture d'Amster[dam,] le deuxième Acte de Mr. *Paris.* La première représentation de: M[...] MAD. PINCHON, Vaudeville nouveau, en 1 Acte. Dans cette pièce M[r. Al]*phonse Delille*, désirant se faire connaître, remplira le rôle de *Duro*[...]

Salon des Variétés, in de Nes

Vrijdag 17 Januarij 1840. DERTIG JAREN TOONEELDIENST, OF DE [VOOR]STELLING TEN VOORDEELE VAN EEN OUD SOUFFLEUR, Blijspel met Za[ng, in] vijf Bedrijven. Na betzelve: TWEE JAAR SCHILDWACHT OP ÉÉN' [...] Vrolijk Zangspel, in één Bedrijf.

De Entrée is 75 Cents per Persoon, welke in vertering zullen w[orden] aangenomen. *Aanvang ten 7½ Ure.*

JH. DUPORT.

CONCERT.

(*GEHEEL TEN VOORDEELE DER NOODLIJDENDEN* [...] *SCHOKLAND.*)

De Ondergeteekenden hebben de eer ter kennis van het geachte Pu[bliek] te brengen, dat zij voornemens zijn eene QUARTET-UITVOERING, *g*[*eheel*] *ten Voordeele der Noodlijdenden op het Eiland Schokland*, te geven [...] wel op Zondag den 19 Januarij 1840, in het Locaal *Odéon.* De [uit te] voeren Quartetten zijn:

No. 1 Quartet, van *J. Haydn*, Ouv. 45 — No. 3.
No. 2 » » *J. B. van Bree*, No. 2.
No. 3 » » *Beethoven*, Ouv. 59 — No. 9.

Toegang-Billetten zijn te bekomen bij de Heeren THEUNE & Co., en [...]MEN, Muzijkhandelaars, in de Kalverstraat, en daags vóór de uitvoering [in het] bovengenoemd Locaal, alwaar men dan ook plaatsen zal kunnen bespre[ken.]

Prijs f 1.50. *Aanvang ten 7½ Ure.*

J. B. VAN BREE, F. B. BUNTE,
C. C. FISCHER, J. G. MERLEN.

CONCERT.

FREDERICK FRANCK, Clarinettist, heeft de eer te berigten, da[t hij] voornemens is, om, op Woensdag den 22 Januarij aanstaanden, in de [Zaal] van den Franschen Schouwburg, te geven: Een Groot VOCAAL en INST[RU]MENTAAL CONCERT.

Het Programma zal nader worden bekend gemaakt.

Billetten en Plaatsen van heden af te bekomen aan het Bureau van [den geme]noemden schouwburg.

CONCERT.

De Ondergeteekende heeft de eer het kunstminnend Publiek te ber[igten,] dat hij, op Donderdag den 23 Januarij 1840, in de Zaal van den H[oog]duitschen Schouwburg, zal geven: Een Groot VOCAAL en INSTRU[MEN]TAAL CONCERT. Het Programma zal nader bekend gemaakt worden.

ELI SILAS.

TE AMSTERDAM, BIJ C. G. WITHUYS, VERANTWOORDELIJK UITGEVER EN DIRECTEUR.

GEDRUKT BIJ A. ZWEESA[RDT]